

1. Indledning

1.1. Hovedformålet med dette lovforslag er at gennemføre de ændringer i bl.a. straffeloven og retsplejeloven, som forslaget til en lov om fuldbyrdelse af straf mv. nødvendiggør.

1.2. De gældende bestemmelser om straffuldbyrdelse findes dels i nogle få bestemmelser i straffeloven, dels i to bekendtgørelser og i et betydeligt antal cirkulærer. I forslaget til lov om fuldbyrdelse af straf mv. foreslås en samlet regulering af fuldbyrdelsen af straf mv. i form af en straffuldbyrdelseslov. Lovforslaget bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1355/1998 om en lov om fuldbyrdelse af straf mv.

1.3. Forslaget til straffuldbyrdelseslov indeholder bl.a. en lovregulering af de indsattes rettigheder og pligter under ophold i fængsel. Det gælder f.eks. med hensyn til adgangen til fællesskab med andre indsatte, medindflydelse, arbejde, uddannelse, fritidsaktiviteter samt forsørgs- og sundhedsmæssig bistand.

Forslaget regulerer også spørgsmål, der har betydning for de indsattes muligheder for kontakt til samfundet uden for institutionen, f.eks. adgang til udgang, besøg, brevveksling, telefonsamtaler, aviser og bøger mv. samt adgang til i fængslet at udtale sig til medierne.

Forslaget rummer endvidere en detaljeret regulering af betingelserne for og fremgangsmåden ved indgreb over for indsatte, dvs. adgangen til at undersøge den indsatte person og opholdsrum (visitation), fotografering og optagelse af fingeraftryk, magtanvendelse, udelukkelse fra fællesskab, disciplinærstraf mv. I den forbindelse foreslås også regler, der styrker de indsattes muligheder for at få erstatning for uforskyldte indgreb under straffuldbyrdelsen.

Herudover indeholder lovforslaget forskellige forslag, der udvider de indsattes muligheder for at gå til domstolene for at få efterprøvet visse indgribende afgørelser, der træffes som led i straffuldbyrdelsen.

1.4. Det lovforslag, der hermed fremsættes, tilsligter på den baggrund at gennemføre de ændringer i navnlig straffeloven og retsplejeloven, som straffuldbyrdelsesloven nødvendiggør. Det indebærer bl.a., at hæftestrafpen afskaffes.

Forslaget om afskaffelse af hæftestrafpen bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse, jf. *pkt. 2* nedenfor.

Herudover indeholder lovforslaget forslag til en prøveløsladelsesordning for livstidsdømte. Der henvises herom til *pkt. 3* nedenfor.

Straffelovrådet afgav i december 1996 en udtalelse vedrørende aktindsigt i sager om straffuldbyrdelse. I denne udtalelse foreslår et flertal af rådets medlemmer

bl.a., at forvaltningslovens § 9 om partsaktindsigt ændres, så der ikke er aktindsigt for parten i forbindelse med fuldbyrdelse af frihedsstraf i sager om valg af afsoningsinstitution, sager om overførsel til anden afsoningsinstitution eller afdeling i en afsoningsinstitution eller sager om udelukkelse fra fællesskab.

På den baggrund omtales i *pkt. 4* nedenfor spørgsmålet om at begrænse adgangen til aktindsigt i de nævnte typer af sager inden for straffuldbyrdelsen.

2. Afskaffelse af hæftestrafpen

2.1. Gældende ret

2.1.1. Hæfte er en af de almindelige straffarter i straffeloven, jf. straffelovens § 31, hvorefter de almindelige straffe er fængsel, hæfte og bøde.

Om den historiske baggrund for indførelse af hæftestrafpen i straffeloven af 1930 henvises til betænkning nr. 1355/1998, s. 19-22, og betænkning nr. 1099/1987, s. 49-50.

Inden for straffelovens specielle del viser de enkelte strafferammer, i hvilke forbindelser hæftestrafpen er tiltænkt en rolle. Størst anvendelse har denne strafart i praksis i sager om brugstyveri, tyveri og vold. Langt hyppigere anvendes hæftestrafpen dog i sager om særlovsovertrædelser, herunder navnlig overtrædelser af færdselslovens regler om spirituskørsel.

I straffelovens § 44 er givet en række særregler om hæftestrafpen. Om hæftestrafpens faste minimum og maksimum fastsættes i § 44, stk. 1, 1. pkt., at hæfte kan idømmes fra 7 dage til 6 måneder. Denne regel skal sammenholdes med straffelovens § 33, stk. 1, hvorefter straf af fængsel ikke kan idømmes under 30 dage. Hæftestrafpen giver således mulighed for udmåling af frihedsstraf under fængselsstraffens faste minimum på 30 dage.

Om de særlige regler vedrørende fuldbyrdelse af hæftestraf i straffelovens § 44, stk. 2 og 3, henvises til *pkt. 2.1.2.* nedenfor.

I straffebestemmelser, der indeholder hæfte i strafferammen, står som regel alene »hæfte«, og dette udtryk skal da forstås i overensstemmelse med § 44, stk. 1, 1. pkt. Bestemmelser med afvigende hæfterammer forekommer dog også. F.eks. fastsættes i straffelovens § 126, stk. 2, og § 134 en strafferamme på hæfte indtil 3 måneder som maksimum.

Endvidere giver straffeloven i visse tilfælde mulighed for at fravige det fastsatte minimum på 7 dage. Ved udmåling af tillægsstraf kan der således idømmes hæfte i kortere tid end foreskrevet i straffelovens § 44, jf. straffelovens § 89, 2. pkt., og ved fastsættelse af